

Документът е актуален към 01.01.2023 г. и е публикуван за целите на предоставяне на информация за националните разпоредби от пруденциално естество съгласно чл. 2, пар. 1 от решение ЕЮРА- ВоS-19/162 от 7 март 2019 г.

НАРЕДБА № 31 от 2.08.2006 г. за условията и реда за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер, за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, за формата на актюерската заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по Кодекса за застраховането, които отговорният актюер заверява, както и за формата и задължителното съдържание на годишния актюерски доклад по Кодекса за социално осигуряване (Загл. изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г., бр. 83 от 2018 г., в сила от 19.11.2018 г.)

Приета с Решение № 62-Н от 2.08.2006 г. на Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 71 от 1.09.2006 г., изм. и доп., бр. 51 от 3.06.2008 г., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 9.09.2013 г., бр. 54 от 1.07.2014 г., изм., бр. 38 от 20.05.2016 г., в сила от 20.05.2016 г., бр. 6 от 19.01.2017 г., в сила от 19.01.2017 г., изм. и доп., бр. 83 от 9.10.2018 г., в сила от 9.10.2018 г., бр. 41 от 21.05.2019 г., бр. 81 от 15.09.2020 г., изм., бр. 48 от 8.06.2021 г., изм. и доп., бр. 60 от 20.07.2021 г., бр. 23 от 22.03.2022 г., изм., бр. 101 от 20.12.2022 г., в сила от 1.01.2023 г.

**Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

Чл. 1. (1) С наредбата се уреждат условията и редът за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер от Комисията за финансов надзор, наричана по-нататък "комисията".

(2) С наредбата се определят и изискванията за покрит хорариум по висша математика.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г.) По реда на наредбата се признава и правоспособността на отговорен актюер в областта на застраховането, придобита извън Република България, както и правоспособността на отговорен актюер в областта на допълнителното пенсионно осигуряване, придобита в държава членка.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г.) С наредбата се определят формата на актюерската заверка и формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките, които отговорният актюер заверява съгласно изискванията на Кодекса за

застраховането (КЗ).

(5) (Нова – ДВ, бр. 83 от 2018 г., в сила от 19.11.2018 г.) С наредбата се определят формата и задължителното съдържание на годишния актюерски доклад по чл. 123, ал. 1, т. 5 от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Чл. 2. Правоспособността на отговорния актюер може да бъде:

1. (изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г.) пълна - когато обхваща правоспособност едновременно в областта на застраховането и допълнителното пенсионно осигуряване;

2. (изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г.) частична - когато обхваща правоспособност в една или няколко от областите общо застраховане, животозастраховане и допълнително пенсионно осигуряване.

Чл. 3. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 51 от 2008 г.) Лицата, които искат да им бъде призната правоспособност на отговорен актюер, полагат изпит пред изпитна комисия, определена от комисията, или пред професионална организация на актюерите.

(2) (Нова – ДВ, бр. 54 от 2014 г.) Изпитът пред комисията се състои от базов модул и три специализирани модула – "Животозастраховане", "Рискови модели и общо застраховане" и "Пенсионно осигуряване". Изпитните модули могат да бъдат положени поотделно или в комбинация един с друг – по избор на заявителя, като се допуска явяване на специализиран модул само заедно с базовия модул или в случаите по чл. 12а, ал. 3 или 4.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 51 от 2008 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г., предишна ал. 2, бр. 54 от 2014 г.) Изискването за успешно положен изпит по ал. 1 за признаване на правоспособност на отговорен актюер в областта на застраховането не се прилага, когато лицето има правоспособност на отговорен актюер, придобита извън Република България и призната от комисията по реда на глава трета.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 51 от 2008 г., предишна ал. 3, бр. 54 от 2014 г.) Изискването за успешно положен изпит по ал. 1 за признаване на правоспособност на отговорен актюер в областта на допълнителното пенсионно осигуряване не се прилага, когато лицето има правоспособност на отговорен актюер, придобита в държава членка и призната от комисията по реда на глава трета.

Глава втора

ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТА И ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ОТГОВОРЕН АКТЮЕР

Раздел I

Допускане до изпит пред комисията (Загл. доп. - ДВ, бр. 51 от 2008 г.)

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2008 г., доп., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм. и доп., бр. 54 от 2014 г., бр. 41 от 2019 г., изм., бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г., бр. 23 от 2022 г.) (1) До изпит се допуска лице, което има завършено висше образование с образователно-квалификационна степен не по-ниска от "бакалавър".

(2) За допускане до изпит пред комисията се подава заявление по образец, утвърден от комисията.

(3) Заявлението по ал. 2 съдържа:

1. имената и единен граждански номер (личен номер, личен номер на чужденец или дата и място на раждане) на лицето;
2. електронен адрес и адрес за кореспонденция с лицето;
3. модулите на изпита, които лицето желае да положи;
4. данни за серията и номера на притежаваната от заявителя диплома за висше образование с присъдена образователно-квалификационна степен не по-ниска от "бакалавър"; за диплома за висше образование от чуждестранно висше училище се посочва и номер на удостоверението за признаване на придобитото висше образование, вписано в регистъра за академично признаване, воден от Националния център за информация и документация (НАЦИД).

(4) В заявлението по ал. 2 могат да се посочват само специализирани модули, когато заявителят успешно е положил базов модул по реда и условията на чл. 12а, ал. 3.

(5) Към заявлението по ал. 2 се прилага заверен препис от диплома за завършено висше образование в страната, ако същото е завършено преди 1.01.2012 г. Когато дипломата не е издадена от висше училище в страната и удостоверението за признаване на образованието не е вписано в регистъра за академично признаване, воден от НАЦИД, към заявлението се прилага заверен препис на удостоверението за признаване.

(6) Заявления по ал. 2 се подават в едномесечен срок от датата на оповестяване на решението по чл. 10, ал. 1 на електронната страница на комисията в интернет. Заявления, подадени извън посочения срок, не се разглеждат.

Чл. 5. Комисията може да изиска и други данни и документи, ако са необходими за вземане на решение за допускане до изпит.

Чл. 6. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 54 от 2014 г., доп., бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г., изм. и доп., бр. 41 от 2019 г., бр. 23 от 2022 г.) Комисията отказва допускането до изпит, ако:

1. установи, че заявителят е представил неверни данни или документи с невярно съдържание;
2. заявителят е посочил само явяване на един или повече специализирани модула, без да е налице условието по чл. 4, ал. 4;
3. не са представени документи или информация по чл. 4, ал. 3 и 5.

Чл. 7. (1) (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2008 г., доп., бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г.) Комисията се произнася по заявлението за допускане до изпит в 14-дневен срок от подаването му, а когато са били поискани допълнителни данни и документи - в 7-дневен срок от получаването им, съответно от изтичането на срока по ал. 2.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 51 от 2008 г., нова, бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г.) Когато е необходимо представяне на допълнителни данни и документи, комисията изпраща съобщение и определя срок за предоставянето им, който не може да е по-кратък от 3 работни дни.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г., изм. и доп., бр. 81 от 2020 г.) Лицата, които са допуснати до изпит за признаване на правоспособност на отговорен актьор, заплащат съответната такса съгласно тарифата – приложение към чл. 27, ал. 1 от Закона за Комисията за финансов надзор (ЗКФН), най-късно 5 дни преди обявената дата за провеждане на изпита, съответно преди първата дата на изпита – когато изпитът се провежда на части.

Раздел II

Изпит пред комисията (Загл. доп. - ДВ, бр. 51 от 2008 г.)

Чл. 8. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г.) Провеждането на изпит за признаване на правоспособност на отговорен актьор се организира от комисията не по-малко от веднъж на две години.

(2) Изпитът може да се провежда на части в два или повече последователни дни.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г.) Право да се явят на изпит имат лицата, които са допуснати до изпита по реда на раздел I и са заплатили съответната такса съгласно тарифата – приложение към чл. 27, ал. 1 ЗКФН.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 48 от 2021 г.) Комисията публикува изискванията относно тематичния обхват на изпита, реда за неговото провеждане, както и правилата за оценяване на интернет страницата си не по-късно от 3 месеца преди датата на изпита, съответно преди първата дата на изпита - когато изпитът се провежда на части. Тези обстоятелства могат да се оповестят и по друг подходящ начин.

Чл. 10. (1) (Доп. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г.) Комисията насрочва с решение датата, съответно датите, за провеждане на изпита.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., изм., бр. 48 от 2021 г.) Комисията оповестява решението по ал. 1 и датата, съответно датите, за провеждане на изпита на интернет страницата си. Решението по ал. 1 и датата, съответно датите, за провеждане на изпита могат да се оповестят от Комисията и по друг подходящ начин.

Чл. 11. (1) (Доп. – ДВ, бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г.) Изпитът се провежда от изпитна комисия в състав най-малко от трима членове с подходящи професионална квалификация и опит. Редът за работата и съставът на изпитната комисия се определят с решение на комисията.

(2) Изпитът е писмен и анонимен.

Чл. 12. (1) Резултатите от изпита се оформят в протокол с оценка съгласно правилата за оценяване. Протоколът се подписва от всички членове на изпитната комисия. Оценките са окончателни и не подлежат на преразглеждане.

(2) Резултатите от изпита се оповестяват по реда на чл. 10, ал. 2 в 14-дневен срок от датата на провеждане на изпита, съответно от последната дата на провеждане на изпита - когато изпитът се провежда на части.

(3) В срок 5 работни дни от обявяването на резултатите по ал. 1 лицата, които не са преминали успешно изпита за признаване на правоспособност на отговорен актьор, могат да отправят до комисията искане да се запознаят с резултатите от проверката на писмената си работа.

(4) Запознаването с резултатите от проверката на писмената си работа лицата извършват лично в присъствието на член на изпитната комисия и длъжностно лице от администрацията на комисията, определено със заповед на председателя на комисията.

Раздел III

Признаване на правоспособност на отговорен актьор, положил успешно изпит пред комисията

(Загл. доп. - ДВ, бр. 51 от 2008 г.)

Чл. 12а. (Нов – ДВ, бр. 54 от 2014 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) За признаване на пълна правоспособност на отговорен актьор е необходимо кандидатът:

1. да отговаря на изискванията по чл. 122и, ал. 2, т. 1 – 6 и ал. 5 от КСО и чл. 97, ал. 2, т. 1 – 6 и т. 8 от КЗ;

2. да е положил успешно четирите модула на изпита, посочени в чл. 3, ал. 2, като последният от тях трябва да е издържан не по-късно от 2 години преди подаването на заявлението по чл. 12б, ал. 1.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) За признаване на частична правоспособност на отговорен актьор е необходимо кандидатът:

1. да отговаря на изискванията по чл. 122и, ал. 2, т. 1 – 6 и ал. 5 от КСО, съответно по чл. 97, ал. 2, т. 1 – 6 и т. 8 от КЗ;

2. да е положил успешно базовия и поне един от специализираните модули по чл. 3, ал. 2 не по-късно от 2 години преди подаването на заявлението по чл. 12б, ал. 1.

(3) При успешно полагане само на базовия модул на изпита кандидатът може да се яви на един или повече от специализираните модули за признаване на частична или пълна правоспособност не по-късно от следващото провеждане на изпит по реда на чл. 8, ал. 1.

(4) При призната частична правоспособност лицето, което иска да му бъде призната пълна правоспособност на отговорен актьор или правоспособност и в друга област, може да се яви на избраните модули при всяко провеждане на изпит по реда на чл. 8, ал. 1.

Чл. 12б. (Нов – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) (1) За признаване на пълна или частична правоспособност след успешно положен изпит съгласно чл. 12а, ал. 1, т. 2, съответно чл. 12а, ал. 2, т. 2, лицето подава заявление по образец, утвърден от комисията.

(2) Заявлението по ал. 1 съдържа:

1. информацията по чл. 4, ал. 3, т. 1 и 2;

2. данни за серията и номера на притежаваната от заявителя диплома за висше образование с присъдена образователно-квалификационна степен "магистър" или образователна и научна степен "доктор", с покрит хорариум по висша математика съгласно ал. 6; за диплома за висше образование от чуждестранно висше училище в страната се посочва и номер на удостоверението за признаване на придобитото висше образование, вписано в регистъра за академично признаване, воден от НАЦИД.

(3) Към заявлението по ал. 1 се прилагат:

1. документ, удостоверяващ, че лицето не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер, когато заявлението се подава от лице, което не е български гражданин;

2. декларация, че лицето не е било през последните 3 години преди определената от съда начална дата на неплатежоспособността член на управителен или контролен орган или неограничено отговорен съдружник в дружество, за което е открито производство по несъстоятелност, или в прекратено поради несъстоятелност дружество, ако са останали неудовлетворени кредитори;

3. декларация, че лицето не е обявявано в несъстоятелност и не се намира в производство по несъстоятелност;

4. декларация, че лицето не е лишено от право да заема материалноотговорна

длъжност;

5. заверен препис от диплома за завършено висше образование с присъдена образователно-квалификационна степен "магистър" или образователна и научна степен "доктор", с покрит хорариум по висша математика съгласно ал. 6; за диплома от чуждестранно висше училище се прилага и легализиран превод на дипломата на български език; за диплома от чуждестранно висше училище, за която удостоверението за признаване на образованието не е вписано в регистъра за академично признаване, воден от НАЦИД, се прилага и заверен препис на удостоверението за признаване;

6. други документи по преценка на заявителя за доказване на покрития хорариум;

7. доказателства, че лицето има поне тригодишен опит като актьор в национални осигурителни институции, актьор на застраховател, презастраховател, здравноосигурително дружество, пенсионноосигурително дружество, в органи, осъществяващи надзор върху дейността на тези лица, или като хабилитиран преподавател по застраховане или актьорство.

(4) Когато заявителят е с призната частична правоспособност на отговорен актьор, към заявлението се прилагат само документите по ал. 3, т. 1 – 4. В този случай в заявлението се посочват номерът и датата на решението, с които е призната частична правоспособност.

(5) Комисията може да изиска и други данни и документи, ако са необходими за вземане на решение за признаване на правоспособност.

(6) Необходимият хорариум по висша математика включва:

1. не по-малко от 180 академични часа лекции и упражнения по висша математика или 8 кредита съгласно Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS), или

2. не по-малко от 90 академични часа лекции и упражнения хорариум по статистика или застрахователна математика или 4 ECTS кредита, заедно или поотделно, и не по-малко от 90 академични часа лекции и упражнения по висша математика или 4 ECTS кредита.

Чл. 12в. (Нов – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) Комисията отказва признаване на правоспособност на отговорен актьор, ако:

1. заявителят е бил осъждан за умишлено престъпление от общ характер;

2. заявителят няма завършено висше образование по чл. 122и, ал. 2, т. 5 от КСО и чл. 97, ал. 2, т. 5 от КЗ, придобитото висше образование в чуждестранно висше училище не е признато по реда на Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобитото висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища (ДВ, бр. 69 от 2000 г.) или не е покрит хорариумът по висша математика съгласно чл. 12б, ал. 6;

3. представените декларации от заявителя не удостоверяват съответните обстоятелства по чл. 12б, ал. 3, т. 2 – 4;

4. представените доказателства по чл. 12б, ал. 3, т. 7 не удостоверяват професионалния опит, изискван от закона за признаване на правоспособност на отговорен актьор;

5. установи, че заявителят е представил неверни данни или документи с невярно съдържание;

6. са изминали по-малко от 3 години от влизането в сила на решението за отнемане на правоспособност на отговорен актьор на основание чл. 122и, ал. 4 от КСО и заявителят иска признаване на частична правоспособност в областта на допълнително пенсионно осигуряване;

7. не са изпълнени изискванията на чл. 97, ал. 2, т. 8 от КЗ и заявителят иска признаване на частична правоспособност в областта на общото застраховане и/или животозастраховането;

8. заявителят не е положил успешно изпита за съответните модули по чл. 3, ал. 2;

9. не са представени документи или информация по чл. 12б, ал. 2, 3 или 5.

Чл. 13. (1) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) Комисията признава пълна или частична правоспособност на отговорен актюер на лицата, за които са налице условията по чл. 12а, ал. 1, съответно по чл. 12а, ал. 2.

(2) (Нова – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) Когато не са изпълнени изискванията на чл. 97, ал. 2, т. 8 от КЗ, но заявителят отговаря на изискванията на чл. 122и, ал. 2, т. 1 – 6 и ал. 5 от КСО и чл. 12, ал. 2, т. 2, комисията му признава частична правоспособност в областта на допълнителното пенсионно осигуряване.

(3) (Нова – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) Когато заявителят е поискал признаване на пълна правоспособност преди изтичането на 3 години от влизането в сила на решението за отнемане на правоспособност на отговорен актюер на основание чл. 122и, ал. 4 от КСО и отговаря на изискванията на чл. 97, ал. 2, т. 1 – 6 и т. 8 от КЗ и чл. 12, ал. 2, т. 2, комисията му признава частична правоспособност в областта на общото застраховане и/или животозастраховането.

(4) (Нова – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) Комисията се произнася по заявлението за признаване на правоспособност на отговорен актюер в едномесечен срок от подаването му, а когато са били поискани допълнителни данни и документи – в 7-дневен срок от получаването им, съответно от изтичането на срока по ал. 3.

(5) (Нова – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) Когато е необходимо представяне на допълнителни данни и документи, комисията изпраща съобщение и определя срок за предоставянето им, който не може да е по-кратък от 3 работни дни.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г., предишна ал. 2, доп., бр. 23 от 2022 г.) Комисията вписва служебно в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 20 ЗКФН лицата с призната правоспособност на отговорен актюер в 7-дневен срок от представянето на документ, удостоверяващ внасянето на дължимата такса за издаване на сертификат съгласно тарифата – приложение към чл. 27, ал. 1 ЗКФН, съответно в 7-дневен срок от заплащането на дължимата такса по електронен път.

Раздел Ша

(Нов - ДВ, бр. 51 от 2008 г.)

Признаване на правоспособност на отговорен актюер, положил успешно изпит пред професионална организация на актюерите

Чл. 13а. (Нов - ДВ, бр. 51 от 2008 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г., бр. 83 от 2018 г., в сила от 19.11.2018 г., бр. 41 от 2019 г.) Изпит за придобиване на правоспособност на отговорен актюер в Република България по смисъла на чл. 97, ал. 2, т. 7 от Кодекса за застраховането и чл. 122и, ал. 2, т. 7 КСО може да организира и професионална организация на актюерите, която е юридическо лице с нестопанска цел, регистрирано в Република България и е пълноправен член на създадената

през 1895 г. Международна актьорска организация, със седалище в Канада.

(2) При провеждане на изпит по ал. 1 професионалната организация на актьорите уведомява комисията за условията, при които се провежда изпитът, вкл. за тематичния обхват на изпита, реда за неговото провеждане, както и за правилата за оценяване.

(3) Уведомяването по ал. 2 се извършва не по-късно от четири месеца преди датата на започване на изпитната програма. Комисията може в двумесечен срок от уведомяването да даде задължителни указания за извършването на промени в представените документи и условията, при които се провежда изпитът, ако прецени, че те не съответстват на тези по чл. 9, по отношение на:

1. тематичния обхват на изпита;
2. гаранциите за коректното провеждане на изпита;
3. критериите за оценка и минималното ниво на оценка за признаване на успешно положен изпит.

(4) В случаите по ал. 1 комисията определя един или повече представители, които присъстват при провеждането на изпит, организиран от професионалната организация на актьорите, и съставят подробен доклад до комисията за съответствието на изпита с документите по ал. 2 и 3. Представителите на комисията имат право на достъп до всички документи, свързани с кандидатите, изпита и неговото провеждане.

(5) Професионалната организация на актьорите уведомява комисията:

1. всяка година за планираните изпитни сесии през следващата година;
2. за мястото и деня на провеждане на всеки изпит и ги обявява на електронната си страница в интернет в срок не по-кратък от две седмици преди определената дата за провеждане на изпита.

(6) Професионалната организация на актьорите предоставя на комисията списък на лицата, положили успешно изпит за придобиване на правоспособност на отговорен актьор, два пъти годишно към 30 юни и към 31 декември на съответната година.

Чл. 13б. (Нов - ДВ, бр. 51 от 2008 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) За признаване на правоспособност на отговорен актьор лицата, положили успешно изпит по реда на чл. 13а, подават в комисията заявление по образец, утвърден от комисията. Заявлението съдържа информацията по чл. 12б, ал. 2. Към заявлението се прилагат:

1. (изм. – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) документите по чл. 12б, ал. 2;
2. документ, удостоверяващ успешно положен изпит пред професионална организация на актьорите по чл. 13а.

(2) Комисията може да изиска и други данни и документи, ако са необходими за вземане на решение за признаване на правоспособност на отговорен актьор.

Чл. 13в. (Нов - ДВ, бр. 51 от 2008 г.) Комисията отказва признаването на правоспособност, ако:

1. (изм. – ДВ, бр. 54 от 2014 г., бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г., бр. 23 от 2022 г.) са налице основанията по чл. 12в, т. 1 – 7;

2. (изм. – ДВ, бр. 54 от 2014 г.) не е представен някой от документите по чл. 13б;

3. се установи, че професионалната организация на актьорите, издала документа по чл. 13б, ал. 1, т. 2, не отговаря на изискванията на тази наредба;

4. изпитът пред професионалната организация на актьорите не е проведен в съответствие с чл. 13а.

Чл. 13г. (Нов - ДВ, бр. 51 от 2008 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г., бр. 23 от 2022 г.) Комисията се произнася по заявлението за признаване на правоспособност на отговорен актьор в едномесечен срок от подаването му, а когато са

били поискани допълнителни данни и документи - в 7-дневен срок от получаването им, съответно от изтичането на срока по ал. 2. Разпоредбите на чл. 13, ал. 2 и 3 се прилагат съответно.

(2) (Нова – ДВ, бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г.) Когато е необходимо представяне на допълнителни данни и документи, комисията изпраща съобщение и определя срок за предоставянето им, който не може да е по-кратък от 3 работни дни.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., предишна ал. 2, изм., бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г., бр. 41 от 2019 г., доп., бр. 23 от 2022 г.) Комисията вписва служебно в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 20 ЗКФН лицата с призната правоспособност на отговорен актьор в 7-дневен срок от представянето на документ, удостоверяващ внасянето на дължимата такса за издаване на сертификат съгласно тарифата – приложение към чл. 27, ал. 1 ЗКФН, съответно в 7-дневен срок от заплащането на дължимата такса по електронен път.

Раздел IV

Сертификат

Чл. 14. (1) (Доп. – ДВ, бр. 81 от 2020 г., изм., бр. 23 от 2022 г.) Лицата с призната от комисията правоспособност на отговорен актьор получават сертификат, издаден от комисията. Сертификатът се издава на хартиен носител по образец, одобрен от комисията, в 7-дневен срок от получаване на решението по чл. 13, ал. 1 – 3, чл. 13г, ал. 1 или чл. 18, ал. 1.

(2) (Нова – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) Сертификатът по ал. 1 съдържа:

1. имената и единен граждански номер (личен номер, личен номер на чужденец или дата и място на раждане) на лицето;
2. посочване на признатата правоспособност – пълна или частична;
3. номер и дата на решението на комисията за признаване на правоспособността;
4. нормативното основание за издаване на сертификата;
5. подпис на председателя на комисията и печат;
6. дата на издаване и номер на сертификата.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 41 от 2019 г., бр. 81 от 2020 г., предишна ал. 2, доп., бр. 23 от 2022 г.) Лицата с призната от комисията правоспособност заплащат такса за издаване на сертификат съгласно тарифата – приложение към чл. 27, ал. 1 ЗКФН, и представят документ, удостоверяващ внасянето ѝ, при получаването на сертификата, освен ако таксата не е платена по електронен път.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., предишна ал. 3, бр. 23 от 2022 г.) Дубликат на сертификата се издава от председателя по молба на заинтересуваното лице, ако сертификатът е откраднат, загубен, повреден или унищожен. При получаване на дубликата лицето връща оригинала на сертификата, ако той е на негово разположение.

Глава трета

ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ, ПРИДОБИТА ИЗВЪН РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г., доп., бр. 23 от 2022 г.) Лицата, които имат правоспособност на отговорен актьор в областта на общото

застраховане и/или животозастраховането, придобита извън Република България, или правоспособност на отговорен актюер в областта на допълнителното пенсионно осигуряване, придобита в държава членка, и удостоверена с издаден от компетентен орган или друга организация в държава извън Република България, съответно в държава членка, документ за правоспособност, диплом или друг сертификат, подават заявление за признаването ѝ в комисията по утвърден от нея образец. В заявлението се посочва информацията по чл. 12б, ал. 2 и обхватът, за който лицето иска да му бъде призната правоспособност на отговорен актюер.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г.) Към заявлението за признаване на придобита правоспособност на отговорен актюер в държава членка се прилагат:

1. (изм. – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) документите по чл. 12б, ал. 2;
2. (изм. – ДВ, бр. 41 от 2019 г.) заверен препис на документ за призната правоспособност, диплом или друг сертификат, който удостоверява признатата правоспособност на отговорен актюер;
3. информация за компетентния орган или организацията, издали документа, удостоверяващ призната правоспособност;
4. (изм. – ДВ, бр. 54 от 2014 г.) информация за други данни, условия или ограничения, свързани с признатата правоспособност, невключени в документа по т. 2, или декларация, че не са налице такива данни, условия или ограничения;
5. декларация за истинността на посочените от лицата данни и за това, че им е известна наказателната отговорност за представяне на неверни данни, която се носи по Наказателния кодекс на Република България.

(3) (Нова - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г.) Към заявлението за признаване на придобита правоспособност на отговорен актюер в държава, която не е членка на Европейския съюз или Европейското икономическо пространство, се прилагат документите по ал. 2, както и информация за реда, по който на лицето му е била призната правоспособност.

(4) (Нова – ДВ, бр. 81 от 2020 г.) При подаване на заявлението лицето заплаща такса за признаване на придобита правоспособност съгласно тарифата – приложение към чл. 27, ал. 1 ЗКФН.

Чл. 16. Комисията може да изиска и други данни и документи, ако са необходими, за вземане на решение за признаване на правоспособност на отговорен актюер.

Чл. 17. Комисията отказва признаването на правоспособност, ако:

1. (изм. – ДВ, бр. 54 от 2014 г., бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г., бр. 23 от 2022 г.) са налице основанията по чл. 12в, т. 1 – 7;
2. установи съществено различие между обхвата на правоспособността, за която се иска признаване, и изискванията относно тематичния обхват на изпита за признаване на правоспособност на отговорен актюер;
3. установи, че органът или организацията, издали документа за признаване на правоспособността, не разполага с необходимата компетентност за признаване на тази правоспособност;
4. е налице друго условие или ограничение, поради което придобитата правоспособност не може да бъде призната;
5. (нова – ДВ, бр. 54 от 2014 г.) не е представен някой от документите по чл. 15, ал. 2 или 3 или по чл. 16.

Чл. 18. (1) (Изм. - ДВ, бр. 51 от 2008 г., доп., бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г.,

бр. 23 от 2022 г.) Комисията се произнася по заявлението за признаване на придобитата правоспособност в едномесечен срок от подаването му, а когато са били поискани допълнителни данни и документи - в 7-дневен срок от получаването им, съответно от изтичането на срока по ал. 2. Разпоредбите на чл. 13, ал. 2 и 3 се прилагат съответно.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 51 от 2008 г., нова, бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г.) Когато е необходимо представяне на допълнителни данни и документи, комисията изпраща съобщение и определя срок за предоставянето им, който не може да е по-кратък от 3 работни дни.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г., бр. 41 от 2019 г., доп., бр. 23 от 2022 г.) Комисията вписва служебно в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 20 ЗКФН лицата с призната правоспособност на отговорен актюер в 7-дневен срок от представянето на документ, удостоверяващ внасянето на дължимата такса за издаване на сертификат съгласно тарифата – приложение към чл. 27, ал. 1 ЗКФН, съответно в 7-дневен срок от заплащането на дължимата такса по електронен път.

Чл. 19. Лицата, на които е призната правоспособността, придобита извън Република България, съответно в държава членка, получават сертификат, издаден от председателя на комисията. Разпоредбите по чл. 14 се прилагат съответно.

Чл. 20. (Изм. – ДВ, бр. 81 от 2020 г.) Лицата, на които е било отказано признаване на правоспособност по реда на тази глава, не могат да кандидатстват повторно за признаване на правоспособност със същия обхват, освен ако не представят нови документи по чл. 15, ал. 1 – 3.

Глава четвърта

ФОРМА И СЪДЪРЖАНИЕ НА АКТЮЕРСКИЯ ДОКЛАД И НА СПРАВКИТЕ ПО КЗ, КОИТО ОТГОВОРНИЯТ АКТЮЕР ЗАВЕРЯВА. ФОРМА НА АКТЮЕРСКАТА ЗАВЕРКА

(Загл. изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г.)

Чл. 21. (Изм. – ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г., бр. 41 от 2019 г., бр. 23 от 2022 г.) (1) На основание чл. 100, ал. 2, т. 2 от КЗ и чл. 272, параграф 8 на Делегиран регламент (ЕС) 2015/35 на Комисията от 10 октомври 2014 г. за допълнение на Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II) (ОВ, L 12/1 от 17 януари 2015 г.) отговорният актюер представя в комисията годишен актюерски доклад.

(2) Отговорният актюер на застраховател без право на достъп до единния пазар на Европейския съюз изготвя доклада по ал. 1 с форма и съдържание съгласно приложение № 1.

(3) Отговорният актюер на застраховател с право на достъп до единния пазар на Европейския съюз, съответно на презастраховател, изготвя доклада по ал. 1, като следва структурата в съответствие с Европейски стандарт за актюерска практика 2 (ESAP 2) на Европейската актюерска асоциация съгласно приложение № 2.

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г., бр. 6 от 2017 г., в сила от 19.01.2017 г., бр. 41 от 2019 г., отм., бр. 101 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г.)

Чл. 23. (1) Актюерската заверка се полага в долния край на страницата, съдържаща съответната справка, под формата на изрично писмено и собственоръчно подписано изявление на отговорния актюер, в което се посочва, че образуваните технически резерви са достатъчни, съответно, че границата на платежоспособност е правилно изчислена.

(2) Когато съобразно изискванията за коректно използване на актюерските методи в практиката отговорният актюер счита, че образуваните технически резерви не са достатъчни или че границата на платежоспособност не е коректно изчислена, той е длъжен да завери съответната справка с резерви, като даде мотиви за даденото становище и посочи точните размери на техническите резерви, съответно на границата на платежоспособност.

Глава пета

(Нова – ДВ, бр. 83 от 2018 г., в сила от 19.11.2018 г.) ФОРМА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ГОДИШНИЯ АКТЮЕРСКИ ДОКЛАД ПО КСО

Чл. 24. (Нов – ДВ, бр. 83 от 2018 г., в сила от 19.11.2018 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Годишният актюерски доклад по чл. 123, ал. 1, т. 5 КСО се изготвя в писмена форма за всеки от управляваните от пенсионноосигурителното дружество фондове за допълнително пенсионно осигуряване и фондове за извършване на плащания и се състои от основна част и приложения.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Основната част на доклада за всеки фонд за допълнително пенсионно осигуряване се изготвя със съдържание съгласно приложение № 4.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Към основната част на доклада за всеки фонд за допълнително пенсионно осигуряване се изготвят следните приложения със съдържание съгласно приложения № 5 – 13:

1. Актюерски баланс към 31 декември на отчетната година.

2. Брой на участниците във фонда за допълнително пенсионно осигуряване.

3. Нетна стойност на активите и доход от инвестиции към 31 декември на отчетната година и прогноза за техния размер към 31 декември на следващата година.

4. (Изм. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Размер на пенсионния резерв към 31 декември на отчетната година и прогноза за него към 31 декември на следващата година – за доброволен пенсионен фонд.

5. (Отм. – ДВ, бр. 41 от 2019 г.).

6. (Отм. – ДВ, бр. 41 от 2019 г.).

7. Осигурени лица по пол и възраст.

8. (Изм. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Пенсионери по пол и възраст – за професионален, доброволен и доброволен пенсионен фонд по професионални схеми.

9. (Изм. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Изплатени пенсии и извършени актуализации – за професионален, доброволен и доброволен пенсионен фонд по професионални схеми.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 41 от 2019 г., бр. 60 от 2021 г.) В края на приложението по ал. 3, т. 4 се прави актюерска заверка под формата на изрично изявление, подписано от отговорния актюер, в което посочва, че образуваният пенсионен резерв е достатъчен.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 41 от 2019 г., бр. 60 от 2021 г.) Когато съобразно изискванията за коректно използване на актюерските методи в практиката отговорният актюер счита, че образуваният пенсионен резерв не е достатъчен, той е длъжен да завери съответното приложение, като мотивира своето становище и посочи точния размер, който следва да има резервът.

(6) (Нова – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Основната част на доклада на фонда за изплащане на пожизнени пенсии се изготвя със съдържание съгласно приложение № 14.

(7) (Нова – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Към основната част на доклада на фонда за изплащане на пожизнени пенсии се изготвят следните приложения със съдържание съгласно приложения № 15 – 19:

1. Актюерски баланс към 31 декември на отчетната година.
2. Разпределение на новите пенсионери по пол и възраст.
3. Разпределение на пенсионерите по пол и възраст.
4. Изплатени пенсии и извършени актуализации по месеци.
5. Прогноза за развитието на фонда за изплащане на пожизнени пенсии.

(8) (Нова – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Основната част на доклада на фонда за разсрочени плащания се изготвя със съдържание съгласно приложение № 20.

(9) (Нова – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Към основната част на доклада на фонда за разсрочени плащания се изготвят следните приложения със съдържание съгласно приложения № 21 – 25:

1. Актюерски баланс към 31 декември на отчетната година.
2. Разпределение на лицата с новоотпуснати разсрочени плащания по пол и възраст.
3. Разпределение на лицата с разсрочени плащания по пол и възраст.
4. Изплатени разсрочени плащания и извършени актуализации по месеци.
5. Прогноза за развитието на фонда за разсрочени плащания.

(10) (Нова – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) В актюерските доклади на фонда за изплащане на пожизнени пенсии и фонда за разсрочени плащания се извършва актюерска заверка под формата на изрично изявление, подписано от отговорния актюер, с което заверява изчисленията на задълженията към пенсионерите, лицата с разсрочени плащания и техните наследници, както и на изискуемия размер на средствата, необходими за тяхното покриване.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г.) "Компетентен орган на държава извън Република България, съответно на държава членка" е държавен орган или

организация, признати съгласно законодателството на съответната държава или от държавни органи, изрично оправомощени за тази цел с нормативен акт. Такива органи не могат да бъдат застрахователи, презастрахователи или пенсионноосигурителни дружества.

2. "Организация в държава извън Република България, съответно в държава членка" е юридическо лице, оправомощено с нормативен акт или с международен договор да издава дипломи, сертификати или други документи за правоспособност на отговорен актюер.

3. (Изм. – ДВ, бр. 41 от 2019 г.) "Общо застраховане" обхваща класовете застраховки по раздел II от приложение № 1 към КЗ.

4. (Изм. – ДВ, бр. 41 от 2019 г.) "Животозастраховане" обхваща класовете застраховки по раздел I от приложение № 1 към КЗ.

§ 2. (1) Заявленията за допускане до изпит по чл. 4, ал. 1 и за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, по чл. 15, ал. 1 се попълват на български език.

(2) Документите, които се изискват по реда на наредбата и които са издадени на език, различен от българския, трябва да бъдат преведени на български език и легализирани в съответствие с изискванията на действащото законодателство. При несъответствие между текстовете за верни се приемат данните в превода на български език.

§ 3. Заместник-председателят на комисията, ръководещ управление "Застрахователен надзор", и заместник-председателят на комисията, ръководещ управление "Осигурителен надзор", могат да изготвят образци на декларации и други стандартизирани документи във връзка с прилагането на наредбата.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 4. Първият изпит за признаване на правоспособност на отговорен актюер се провежда в срок 6 месеца от влизането в сила на тази наредба.

§ 5. Наредба № 14 от 2004 г. за реда и начина за лицензиране на актюери на пенсионноосигурителни дружества и на управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване (ДВ, бр. 46 от 2004 г.) се отменя.

§ 6. (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г., бр. 83 от 2018 г., в сила от 19.11.2018 г, бр. 48 от 2021 г.) Наредбата се приема на основание чл. 97, ал. 2, т. 5 и ал. 4 и чл. 100, ал. 4 от Кодекса за застраховането и чл. 122и, ал. 2, т. 5 и ал. 3 и чл. 123, ал. 2 КСО и е приета с решение № 62-Н от 2.VIII.2006 г. на Комисията за финансов надзор.

§ 7. Комисията за финансов надзор дава указания по прилагането на наредбата.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 31 от 2006 г.

за условията и реда за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер, за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, както и за формата на актюерската заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по Кодекса за застраховането и Закона за здравното осигуряване, които отговорният актюер заверява (ДВ, бр. 51 от 2008 г.)

§ 12. Дипломите, издадени от сдружение "Българското актюерско дружество" след приемане на сдружението за пълноправен член на Международната актюерска организация и преди влизане в сила на тази наредба, се признават за документ,

удостоверяващ успешно положен изпит, проведен редовно по смисъла на чл. 13а.

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 31 от 2006 г.
за условията и реда за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност
на отговорен актюер, за признаване на правоспособност, придобита извън Република
България, както и за формата на актюерската заверка, формата и съдържанието на
актюерския доклад и на справките по Кодекса за застраховането и Закона за
здравното осигуряване, които отговорният актюер заверява
(ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 9.09.2013 г.)

.....
§ 25. Тази наредба влиза в сила на 9 септември 2013 г. с изключение на § 5 - 10, § 12, §
13, § 14, т. 2 и 3 и § 15, които влизат в сила от деня на обнародването на наредбата в
"Държавен вестник".

§ 26. (1) Обстоятелства в регистъра на здравноосигурителните дружества по чл. 26 от
Наредба № 15 от 2004 г. за воденето и съхраняването на регистрите от Комисията за
финансов надзор и за подлежащите на вписване обстоятелства могат да се вписват до
получаване на лиценз за извършване на дейност по застраховане от
здравноосигурителното дружество, съответно до приключване на производството по
издаване на лиценз за сливане или вливане в застраховател или до приключване на
ликвидацията или на производството по несъстоятелност на здравноосигурително
дружество.

(2) Обстоятелствата, вписани в регистъра на здравноосигурителните дружества по
чл. 26 от Наредба № 15 от 2004 г. за воденето и съхраняването на регистрите от Комисията
за финансов надзор и за подлежащите на вписване обстоятелства, се запазват.

§ 27. При необходимост от изчисляване на собствени средства, граница на
платежоспособност или на технически резерви на здравноосигурително дружество
наредбите по § 21 и 22 във вида им преди изменението и допълнението с тази наредба
могат да се прилагат до датата на получаване на лиценз за извършване на дейност по
застраховане от здравноосигурителното дружество, съответно до приключване на
производството по издаване на лиценз за сливане или вливане в застраховател или до
приключване на ликвидацията или на производството по несъстоятелност на
здравноосигурително дружество.

§ 28. (1) Частичната правоспособност на отговорен актюер за здравно осигуряване,
призната по реда на Наредба № 31 от 2006 г. за условията и реда за провеждане на изпит и
за признаване на правоспособност на отговорен актюер, за признаване на
правоспособност, придобита извън Република България, както и за формата на
актюерската заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по
Кодекса за застраховането и Закона за здравното осигуряване, които отговорният актюер
заверява преди нейното изменение с тази наредба, се признава за частична
правоспособност по застраховане за вида застраховка "Заболяване".

(2) В седемдневен срок от настъпването му обстоятелството по ал. 1 се отразява
служебно в регистъра на лицата, които имат призната правоспособност на отговорен
актюер по чл. 31 от Наредба № 15 от 2004 г. за воденето и съхраняването на регистрите от
Комисията за финансов надзор и за подлежащите на вписване обстоятелства.

.....
ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 31 от 2006 г. за условията и реда за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер,

за признаване на правоспособност, придобита извън Република България, както и за формата

на актюерската заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по

Кодекса за застраховането, които отговорният актюер заверява
(ДВ, бр. 83 от 2018 г., в сила от 9.10.2018 г.)

§ 18. Наредбата влиза в сила в деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник" с изключение на § 1, 2, 9 и 14 – 17, които влизат в сила от 19.11.2018 г.

.....
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 31 от 2 август 2006 г. за условията

и реда за провеждане на изпит и за признаване на правоспособност на отговорен актюер, за

признаване на правоспособност, придобита извън Република България, за формата на актюерската

заверка, формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките по Кодекса за застраховането,

които отговорният актюер заверява, както и за формата и задължителното съдържание на годишния

актюерски доклад по Кодекса за социално осигуряване
(ДВ, бр. 23 от 2022 г.)

§ 17. Годишният актюерски доклад за отчетната 2021 г. се изготвя по досегашния ред.

.....
Приложение № 1

към чл. 21, ал. 2

(Доп. – ДВ, бр. 51 от 2008 г.,

изм., бр. 38 от 2016 г., в сила от 20.05.2016 г.,

бр. 41 от 2019 г., доп., бр. 81 от 2020 г.,

изм. и доп., бр. 23 от 2022 г.,

изм., бр. 101 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г.)

Форма и съдържание на годишния актюерски доклад по чл. 100, ал. 2, т. 2 от КЗ на застрахователите без право на достъп до единния пазар

(Загл. изм. – ДВ, бр. 23 от 2022 г.)

ГОДИШЕН АКТЮЕРСКИ ДОКЛАД

Раздел I

Анализ и структура на застрахователния портфейл към края на отчетната година

1. В аналитичен разрез (графичен или табличен вид) се посочват основните характеристики на застрахователния портфейл по класове застраховки и измененията през последните три отчетни години.

2. В графичен вид се представя структурата на застрахователния портфейл на база

премиен приход по класове застраховки, за които застрахователят има издадено разрешение съгласно приложение № 1 към КЗ.

3. Оповестява се оперативният програмен продукт, от който са извлечени данните.

Раздел II

Анализ и структура на премиите по класове застраховки

Анализира се размерът на премиения приход за последните три години по класове застраховки, като се изследват тенденциите по отношение на:

- стойността на инкасовия коефициент (отношението на дължими и получени премии) и периода на просрочване на плащането на премиите от страна на застрахованите лица;
- вземанията от застрахователни брокери, застрахователни агенти и посредник, предлагащ застрахователни продукти като допълнителна дейност, и периода на тяхното просрочване;
- съотношението между индивидуални и групови договори;
- премиения приход по канали на продажба;
- броя на застрахователните договори и застрахованите обекти;
- срока на договорите;
- предсрочно прекратените договори и върнатите премии.

Раздел III

Анализ и структура на разходите за изплатени претенции по класове застраховки

1. По класове застраховки се анализират размерът и структурата на предявените искове и платените обезщетения и суми.

2. Разглеждат се развитието на щетите във времето (датата на настъпване на застрахователното събитие, на предявяване на претенцията и на нейното изплащане), както и тенденциите в броя и размера на щетите.

3. Анализират се плащанията по класове застраховки, като се разглеждат честотата и тежестта на щетите.

4. Разглеждат се плащанията във връзка с поетите лимити на отговорност, като се анализират прехвърлените рискове на презастрахователи и възстановените обезщетения от презастрахователи с оглед вида на презастрахователните договори.

5. Сравняват се плащанията с калкулираните разходи за покриване на риска в застрахователно-техническите планове. Отчитат се резултатите от развитието на риска.

6. Дава се преценка на предприетите и необходимите мерки за прогнозиране и избягване на неблагоприятното развитие на рисковете.

Раздел IV

Анализ и структура на аквизиционните и административните разходи

1. Посочват се размерът и начинът на разпределение на разходите по класове застраховки.

2. Анализира се размерът на начислените, реално изплатени и отсрочени комисиони. Сравнява се размерът на изплатените аквизиционни и инкасови комисиони по класове застраховки с предвидения в застрахователно-техническия план размер, като при разлики се анализират причините. Посочва се относителният дял на изплатените комисиони спрямо премиения приход по класове застраховки с оглед структурата на премиения приход по канали на продажба. При дългосрочни застраховки "Живот" се анализират размерът на

първогодишните, второгодишните и еднократните комисиони, теглото на всеки вид комисиона в общата сума и относителният дял на всеки вид комисиона спрямо премийния приход.

Раздел V Технически резерви

1. Анализ на образуванията към края на отчетната година технически резерви. Размер на brutните резерви и дял на презастрахователите в тях с оглед вида и условията на презастрахователните договори.

2. (Изм. – ДВ, бр. 101 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г.) Подробно описание на използваните методи за образуване на отделните видове технически резерви в съответствие с глава осма, раздел II от КЗ. Описанието на методите съдържа:

- особености и модификации;
- използвани базисни параметри и формули;
- информацията, въз основа на която са направени изчисленията;
- обосновка на направени експертни допускания и преценки;
- достатъчност на резервите – оценка на възможните неблагоприятни отклонения от образуванията технически резерви.

3. Изменения в размера на brutните технически резерви и дела на презастрахователите в тях с оглед промяна в обема на дейността на застрахователя, размера на отстъпените премии на презастрахователи, развитието на плащанията.

4. (Отм. – ДВ, бр. 101 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г.).

5. Подробно описание на тенденциите в развитието на претенциите и тяхното предявяване във времето предвид избора на статистически методи за образуване на резерва за възникнали, но непредявени претенции. Аргументирана обосновка на използваните методи за образуване на резерва за възникнали, но непредявени претенции по класове застраховки с оглед развитието на щетите по класове застраховки за достатъчно продължителен период от време.

6. Описание на валутата, в която са образувани техническите резерви, с оглед валутата, в която са задълженията по застрахователните и презастрахователните договори, валутата, в която е договорена премията, и държавата, в която е разположен рискът.

7. Данни за размера на приходите и разходите при инвестиране на техническите резерви и реализираната доходност. Използваната в животозастраховането схема за разпределение на дохода от инвестиции на активите между застрахователя и застрахованите лица. Данни за използваната техническа лихва и разпределения през отчетната година доход по партидите на притежателите на полици.

8. Размер на техническия резултат по класове застраховки и частта от него, заделена за образуване на запасен фонд. Анализ на използването на средствата от запасния фонд.

9. Коментар относно сигурността на данните и възможността за допускане на грешки и необходимостта от промяна на системата за събиране на данни за застрахователната статистика.

10. Необходимост от промяна на методите за образуване на техническите резерви.

11. (Нова – ДВ, бр. 81 от 2020 г.) Информация относно размера на претенциите по чл. 90, ал. 10 и 11 от Наредба № 53 от 2016 г. за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд, както и информацията по чл. 90, ал. 14 от същата

наредба.

Раздел VI Анализ и проявление на рисковете

1. Анализират се рисковете по класове застраховки и отражението им върху плащанията и застрахователните резерви.
2. Отчитат се презастрахователните рискове и влиянието им върху портфейла.
3. Определя се общият ефект от въздействие на рисковете (печалба или загуба) по класове застраховки, като се анализират брутният резултат, резултатът за презастрахователя и участието на застрахователя в него.
4. Анализират се тенденциите в развитието на коефициента на щетимост, коефициента на разходи и комбинирания коефициент (сбора от предходните два) по класове застраховки.
5. Отражават се приетите мерки за предпазване от техническите рискове.
6. Изразяват се мотиви за промяна на методите за оценка на рисковете, на общите условия, тарифите и застрахователно-техническите планове, както и на презастрахователната политика.

Раздел VII Анализ на платежоспособността (Загл. изм. – ДВ, бр. 23 от 2022 г.)

Описват се съставните елементи на фактическата платежоспособност (собствени средства, намалени с нематериалните активи, отчетени по баланса) и необходимата платежоспособност, изчислена по методите, определени с Наредба № 51 от 2016 г. за собствените средства и за изискванията за платежоспособност на застрахователите, презастрахователите и групите застрахователи и презастрахователи, като се анализира резултатът, получен по различните методи.

Раздел VIII Независима оценка на активите и пасивите и финансовото състояние на застрахователя

Прави се преглед и актюерска оценка на съответните позиции от баланса на застрахователя и се отчита тяхното влияние върху финансовото състояние и промените му през отчетната година.

Раздел IX (Нов – ДВ, бр. 23 от 2022 г.) Становище по отношение на подписваческата политика

1. В актюерския доклад трябва да се включи становище спрямо цялостната подписваческа политика на застрахователя, съответно презастрахователя, заедно с обосновка за начина, по който е формирано становището.
  2. Актюерският доклад следва да изясни всички опасения, които отговорният актюер може да има спрямо уместността на цялостната подписваческа политика.
  3. Актюерският доклад следва да съдържа препоръки за справяне с недостатъците, установени от отговорния актюер спрямо цялостната подписваческа политика, като се вземат под внимание принципите на същественост и пропорционалност.
- Становището относно подписваческата политика следва да включва най-малко следните сфери:

Достатъчност на премиите

Актюерският доклад трябва да съдържа заключение дали ценообразуването по застрахователните продукти съответства на подписваческата политика и дали се очаква премиите да бъдат достатъчни в контекста на действие на цялостната подписваческа политика.

Корекции на премиите

За продукти, при които премиите могат да бъдат коригирани в зависимост от практическите резултати, в актюерския доклад трябва да се коментира ефектът на системите за корекция на премии, които притежателите на полици плащат, в зависимост от историята на заведените от тях претенции (системи бонус-малус) или подобни системи, имплементирани в специфични хомогенни рискови групи.

Антиселекция

Актюерският доклад следва да включва заключенията на отговорния актюер по отношение на риска от антиселекция в портфейла от договори на застрахователя, ако тези рискове може да имат неблагоприятно въздействие върху техническите резерви или достатъчността на премиите. Актюерският доклад следва да представи препоръките на отговорния актюер за подобрене на подписваческата политика, които може да намалят рисковете.

Връзки с други вътрешни правила, политики и процедури

1. Актюерският доклад следва да съдържа оценка на степента, до която цялостната подписваческа политика на застрахователя, съответно презастрахователя, е в съответствие с други приложими политики.

2. Актюерският доклад следва да съдържа становище относно съответствието на цялостната подписваческа политика с рисковата му стратегия, презастрахователните споразумения и техническите резерви.

Раздел X

(Нов – ДВ, бр. 23 от 2022 г.)

Становище относно презастрахователните споразумения и ефективността им

1. В актюерския доклад трябва да се включи становище относно адекватността и ефективността на презастрахователните споразумения, като отговорният актюер следва да обсъди и следните въпроси:

- съответствието на презастрахователните договори на застрахователя, съответно на презастрахователя, с рисковата му стратегия и с подписваческата му политика;
- ефекта на презастраховането върху определянето на техническите резерви след приспадане на презастраховането;
- оценка на кредитното състояние на презастрахователните му съконтрагенти;
- оценка на сумите, възстановими от презастрахователните договори и покрития от схеми със специална цел за алтернативно прехвърляне на застрахователен риск.

2. В становището относно адекватността на презастрахователните договори отговорният актюер следва да включи оценка на това, как презастрахователното покритие, в това число покритие от схеми със специална цел за алтернативно прехвърляне на застрахователен риск може да реагира в поредица от сценарии на стрес, като експозиция на портфейла към щетимост в резултат на катастрофични събития, към натрупване на риск, към неплатежоспособност на презастрахователи или към изчерпване на презастрахователното покритие.

3. Ако отговорният актюер идентифицира недостатъци по отношение адекватността на презастрахователните споразумения, в актюерския доклад трябва да се опишат препоръки за подобряване на презастрахователните договори, включително действия, които биха могли да доведат до:

- премахване на несъответствия в презастрахователното покритие;
- разширяване на презастрахователното покритие по отношение на съществени рискове.

4. Становището следва да съдържа обосновка за начина, по който е формирано.

Приложение № 2

към чл. 21, ал. 3
(Изм. – ДВ, бр. 51 от 2008 г.,
отм., бр. 66 от 2013 г.,
в сила от 9.09.2013 г.,
ново, бр. 23 от 2022 г.)

Структура и съдържание на годишния актюерски доклад по чл. 100, ал. 2, т. 2 от КЗ на застрахователи с право на достъп до единния пазар на Европейския съюз и на презастрахователи

Раздел I Основни принципи

Докладът се базира на следните принципи, които следва да бъдат взети под внимание при всяка оценка за спазване на задълженията на отговорния актюер:

1. Постоянно съблюдаване на задълженията според Кодекса за застраховането, подзаконовите актове по неговото прилагане и пряко приложимото право на Европейския съюз.

2. Актюерското обслужване трябва да бъде извършвано по начин, съответстващ на естеството, обхвата и сложността на присъщите за застрахователя, съответно за презастрахователя, рискове (принцип на пропорционалност).

3. Актюерското обслужване следва да е според нуждите на целевите потребители, в частност управителния или контролният орган на застрахователя, съответно презастрахователя, определен съгласно чл. 77, ал. 1 от Кодекса за застраховането ("компетентният орган на застрахователя, съответно презастрахователя").

Раздел II Подходящи практики

1. В актюерския доклад се описват в основни линии всички основни дейности, извършени от отговорния актюер, както и резултатите от тях.

2. Актюерският доклад следва да съдържа информация относно възникнали конфликти на интереси и да опише как те са били управлявани, включително всякакви потенциално възможни конфликти на интереси между предприятието и група, към която то принадлежи.

3. Отговорният актюер следва да оповести всяка съществена зависимост от резултатите от дейността на други функции, звена или лица и начина, по който се е уверил в надеждността на тези резултати.

4. С актюерския доклад се установява всеки възможен недостатък, както и се дава препоръка как той следва да бъдат преодолян, като се вземат предвид принципите за същественост и пропорционалност.

5. Актюерският доклад следва да включва детайлна информация и анализ на всеки обхванат аспект, така че да позволява на компетентния орган на застрахователя, съответно на презастрахователя, да преценява неговите последици.

6. Актюерският доклад следва да съдържа обобщение на ключовите данни, използвани при формулировката на изразените мнения, и следва да обърне внимание на съществените сфери на несигурност и техните първоизточници, както и на съществените професионални преценки, направени при оценката от страна на отговорния актюер.

Раздел III

Съдържание на актюерския доклад

Подраздел първи

Технически резерви

1. Заключение по отношение адекватността и надеждността на техническите резерви

1.2. Актюерският доклад трябва ясно да посочва заключенията на отговорния актюер от анализа за адекватност и надеждност на техническите резерви. Заключениета следва да включват всички опасения в тази връзка, както и да установяват евентуалните съществени слабости или недостатъци, с препоръки за тяхното отстраняване.

1.3. Актюерският доклад следва да включва резултатите от оценка дали техническите резерви са изчислени в съответствие с чл. 120, 121, 122, 152 – 163 от Кодекса за застраховането и с регламентите по прилагане на чл. 86 от Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II) (ОВ, L 335/1 от 17 декември 2009 г.) и становище дали са необходими промени с цел да се постигне по-пълно съответствие.

1.4. Актюерският доклад трябва ясно да посочва източниците и степента на несигурност, оценени от отговорния актюер по отношение на оценките, направени при изчисляването на техническите резерви. Актюерският доклад следва да поясни потенциалните източници на несигурност и където е уместно, да илюстрира подобни несигурности чрез позоваване на възможни сценарии.

1.5. Отговорният актюер следва да гарантира, че в актюерския доклад са разяснени факторите, оказващи съществено влияние по отношение на техническите резерви, включително причините (факторите) за риска и използваните допускания, като обърне внимание на съществени преценки, направени при изчисляване на техническите резерви.

2. Оповестяване на техническите резерви в началото и в края на периода

В актюерския доклад следва да се оповестят техническите резерви в началото и в края на периода, за който се отнася докладът, разделени според възможностите на най-добра оценка и добавка за риск. Следва да бъде предоставен коментар относно въздействието на изменението на основните елементи на техническите резерви върху собствените средства.

3. Координация на процеса

Актюерският доклад следва да включва широкообхватен преглед на цялостния процес, приложен по отношение изчисляването на техническите резерви.

4. Достатъчност и качество на данните

4.1. Актюерският доклад трябва да включва преглед на контролите по отношение на използваните данни при изчислението на техническите резерви, както и обосновка от отговорния актюер за уместността, точността, надеждността и пълнотата на използваните данни.

4.2. Актюерският доклад трябва да съдържа идентификация на всякакви съществени несигурности или ограничения в данните и да опише подхода, възприет към тях, в контекста на изчисляването на техническите резерви. Ограниченията може да включват, но не само, тяхната пригодност за целта, последователност във времето, навременност, информационни системи и софтуер, наличност на исторически данни, на данни за претенциите или на данни за отделните полици.

4.3. Актюерският доклад следва да съдържа преглед на бизнеса, покрит от техническите резерви, разпределението на данните в хомогенни рискови групи и според какви критерии подобно разпределение е оценено като уместно, като се вземат под внимание основните рискове, поемани от застрахователя, съответно от презастрахователя.

4.4. В актюерския доклад се обръща внимание на съответната информация, налична на финансовите пазари, и общодостъпните данни по отношение на подписваческите рискове и се обосновава как те присъстват в оценката на техническите резерви.

5. Методи и модели

5.1. Актюерският доклад трябва да съдържа преглед как е оценена адекватността на използваните при изчислението на техническите резерви методи и модели спрямо основните причини (фактори) за риска, линиите бизнес на застрахователя, съответно на презастрахователя, и спрямо начина на управление на дейността.

5.2. В актюерския доклад се обръща внимание на случаите, когато при изчислението на техническите резерви се използват необичайни или нестандартни методи, извън обикновено прилаганите на пазара, включително и се обосновават съображенията за употребата на съответния метод.

5.3. Актюерският доклад следва да включва, където е уместно, преглед на използваните методи при изчислението на техническите резерви по отношение на договори, при които недостатъчност на данните е възпрепятствала употребата на надежден актюерски метод, и по-конкретно в случаите по чл. 162 от Кодекса за застраховането. Актюерският доклад следва да включва оценка на уместността на приблизителните стойности, използвани при изчислението на техническите резерви за подобни договори.

5.4. Актюерският доклад трябва да включва оценка на уместността на методите и моделите, използвани при изчислението на опциите и гаранциите, включени в застрахователни или презастрахователни договори.

5.5. Актюерският доклад следва да съдържа оповестяване на преценката на отговорния актюер за информационните системи, използвани при изчислението на техническите резерви, и дали подпомагат в достатъчна степен актюерските и статистически процедури.

5.6. Когато изчислението на техническите резерви зависи от множество методи и модели, актюерският доклад следва да съдържа описание на всички съществени разлики между резултатите според тях, както и разликите, които са приети за допустими.

5.7. Актюерският доклад следва да съдържа оповестяване и обосновка на всякакви съществени промени в методите спрямо използваните в предходния актюерски доклад и да даде количествена оценка на ефекта от тези промени върху техническите резерви.

6. Допускания

6.1. Актюерският доклад трябва да включва описание по какъв начин е била извършена оценката за уместност на данните и методите, използвани при определянето на допусканията, върху които се основават изчисленията на техническите резерви.

6.2. Актюерският доклад следва да съдържа информация за основните допускания, на база на които се изчисляват техническите резерви, и да обясни тяхната адекватност спрямо

основните причини (фактори) за риска, които е вероятно да повлияят на застрахователните или презастрахователните задължения на застрахователя (презастрахователя).

6.3. Актюерският доклад следва да съдържа информация за всякакви съществени промени на използваните допускания в сравнение с предходния доклад.

6.4. Актюерският доклад следва да съдържа оценка по отношение на уместността на съществените преценки, взети при определянето на допусканията. Те могат да включват, но не са ограничени до предположения или интерпретации, направени по отношение на:

6.4.1. опции и гаранции;

6.4.2. поведението на притежателя на полиците;

6.4.3. бъдещи управленски действия;

6.4.4. суми, възстановими от трети лица;

6.4.5. сфери на евентуални бъдещи решения, зависещи от преценката на застрахователя, съответно на презастрахователя, които могат да повлияят на застрахователните и презастрахователните му задължения;

6.4.6. задължения, които могат да съществуват извън чисто договорните отношения.

7. Съпоставяне на най-добрата прогнозна оценка и практическите резултати

7.1. В актюерския доклад следва да се включи преглед на процеса на съпоставка между най-добрата прогнозна оценка (НПОЗ) и действителните практически резултати, както и да се обърне внимание на всякакви забележки на отговорния актюер по отношение на ефективността на процеса.

7.2. В актюерския доклад следва да се представят резултатите от прегледа на отговорния актюер относно качеството на предходните НПОЗ и съответните изводи относно уместността на използваните при изчисляването на техническите резерви данни, методи и допускания. При огледа на качеството на предходни оценки следва да се обърща внимание на тези области, които при практическите резултати са се отклонили съществено от допусканията, и следва да се представи коментар по въпроса. Целесъобразно е при коментара да се прави разграничение между отклонения, преценени като резултат от колебания в практическите резултати, и отклонения, разглеждани като относими към пригодността на използваните данни, методи и допускания. Когато се прави такова разграничение, актюерският доклад следва да оповестява съществените преценки за неговото извършване.

8. Анализ за чувствителността

В актюерския доклад трябва да се докладват резултатите от извършен анализ на чувствителността на техническите резерви спрямо всеки от основните рискове, асоциирани със задълженията, покрити от техническите резерви.

Подраздел втори

Становище по отношение на подписваческата политика

1. В актюерския доклад трябва да се включи становище спрямо цялостната подписваческа политика на застрахователя, съответно презастрахователя, заедно с обосновка за начина, по който е формирано становището.

2. В актюерския доклад се включва изясняване на всички опасения, които отговорният актюер може да има спрямо уместността на цялостната подписваческа политика.

3. Актюерският доклад следва да съдържа препоръки за справяне с недостатъците, установени от отговорния актюер спрямо цялостната подписваческа политика, като се вземат под внимание принципите на същественост и пропорционалност.

4. Становището относно подписваческата политика следва да включва най-малко следните сфери:

4.1. Достатъчност на премиите

Актюерският доклад трябва да съдържа заключение дали ценообразуването по застрахователните продукти съответства на подписваческата политика и дали се очаква премиите да бъдат достатъчни в контекста на действие на цялостната подписваческа политика. Оценката трябва да взема под внимание влиянието на всички рискове (включително подписваческите рискове), на които е изложен застрахователят, съответно презастрахователят, и ефекта на опциите и гаранциите, включени в застрахователните и презастрахователните договори, върху достатъчността на премиите.

4.2. Основни рискови фактори

4.2.1. В актюерския доклад следва да се опишат главните рискови фактори, влияещи върху доходността на дейността, която предстои да бъде записана през следващата година, включително потенциалното въздействие върху бъдещата доходност на външни фактори, като инфлация, правен риск, промени в обема на извършваната дейност и промени в пазарната среда.

4.2.2. Когато е приложимо, следва да се опише възможното финансово въздействие на планирани съществени промени в условията по застрахователните (презастрахователните) договори.

4.2.3. Актюерският доклад следва да съдържа информация за степента на възможни отклонения от оценката на очакваната доходност и съвместимостта на тази степен на възможни отклонения с рисковата стратегия на застрахователя (презастрахователя).

4.3. Корекции на премиите

За продукти, при които премиите могат да бъдат коригирани в зависимост от практическите резултати, в актюерския доклад трябва да се коментира ефектът на системите за корекция на премии, които притежателите на полици плащат, в зависимост от историята на заведените от тях претенции (системи "бонус-малус") или подобни системи, имплементирани в специфични хомогенни рискови групи.

4.4. Антиселекция

Актюерският доклад следва да включва заключенията на отговорния актюер по отношение на риска от антиселекция в портфейла от договори на застрахователя, съответно презастрахователя, ако тези рискове може да имат неблагоприятно въздействие върху техническите резерви или достатъчността на премиите. Актюерският доклад следва да представи препоръките на отговорния актюер за подобрене на подписваческата политика, които може да намалят рисковете.

4.5. Връзки с други вътрешни правила, политики и процедури

4.5.1. Актюерският доклад следва да съдържа оценка на степента, до която цялостната подписваческа политика на застрахователя, съответно презастрахователя, е в съответствие с други приложими политики.

4.5.2. Актюерският доклад следва да включва становище относно съответствието на цялостната подписваческа политика с рисковата му стратегия, презастрахователните споразумения и техническите резерви.

Подраздел трети

Становище относно презастрахователните споразумения и ефективността им

1. В актюерския доклад трябва да се включи становище относно адекватността и ефективността на презастрахователните споразумения, като отговорният актюер следва да обсъди и следните въпроси:

1.1. съответствието на презастрахователните договори на застрахователя, съответно на

презастрahователя, с рисковата му стратегия и с подписваческата му политика;

1.2. ефекта на презастраховането върху определянето на техническите резерви след приспадане на презастраховането;

1.3. ефективността на презастрахователните договори на застрахователя, съответно на презастрахователя, за намаляване на променливостта на неговите собствени средства;

1.4. оценка на кредитното състояние на презастрахователните му съконтрагенти.

2. В становището относно адекватността на презастрахователните договори отговорният актюер следва да включи оценка на това, как презастрахователното покритие, в това число покритие от схеми със специална цел за алтернативно прехвърляне на застрахователен риск, може да реагира в поредица от стрес сценарии, като експозиция на портфейла към щетимост в резултат на катастрофични събития, към натрупване на риск, към неплатежоспособност на презастрахователи или към изчерпване на презастрахователното покритие.

3. Ако отговорният актюер идентифицира недостатъци по отношение адекватността на презастрахователните споразумения, в актюерския доклад трябва да се опишат препоръки за подобряване на презастрахователните договори, включително действия, които биха могли да доведат до:

3.1. премахване на несъответствия в презастрахователното покритие;

3.2. намаляване на риска от неизпълнение от страна на презастрахователни контрагенти;

3.3. разширяване на презастрахователното покритие по отношение на съществени рискове.

4. Становището следва да съдържа обосновка за начина, по който е формирано.

Подраздел четвърти

Подпомагане на управлението на риска

1. В актюерския доклад следва да се опишат сферите, в които отговорният актюер е имал съществен принос по отношение на управление на риска:

1.1. моделиране на риска в основата на изчисляването на капиталовите изисквания;

1.2. разпознаване на съществени отклонения в рисковия профил на застрахователя или съответно презастрахователя спрямо допусканията, стоящи в основата на стандартната формула;

1.3. процесът на собствена оценка на риска и платежоспособността, включително мнението по отношение на използваните стрес сценарии;

1.4. ролята на отговорния актюер и приносът му по отношение на вътрешния модел.

2. Актюерският доклад може да съдържа обобщение на основните резултати от гореспоменатите действия, като в подобни случаи следва да се предоставят уместни препратки към доклада на функцията по управление на риска.

Приложение № 3

към чл. 22, ал. 4
(Изм. – ДВ, бр. 51 от 2008 г.,
отм., бр. 66 от 2013 г.,
в сила от 9.09.2013 г.)

Приложение № 4

към чл. 24, ал. 2
(Ново – ДВ, бр. 83 от 2018 г.,
в сила от 19.11.2018 г.,
изм., бр. 41 от 2019 г.,
изм. и доп., бр. 60 от 2021 г.)

Съдържание на годишния актюерски доклад по чл. 123, ал. 1, т. 5 КСО на фонд за

допълнително пенсионно осигуряване
(Загл. доп. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

1. (Изм. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Наименование на пенсионноосигурителното дружество, дата, към която е изготвен актюерският доклад, трите имена и подпис на отговорния актюер, трите имена и подписи на управляващите и представляващите дружеството.

2. Кратко описание на пенсионните схеми и описание на използваната методология и допусканията за създаване на актюерския модел.

3. Описание на икономическите, демографските и политическите характеристики на средата, в която фондът осъществява дейност.

4. Актюерски анализ на структурата на активите на фонда.

4.1. (Изм. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Анализ на активите на фонда към края на отчетната година по източници на средства – от осигурителни вноски, доходност, прехвърлени средства от или в други фондове (фондове за допълнително пенсионно осигуряване, фондове за извършване на плащания, Държавния фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система и фонд "Пенсии" и фонд "Пенсии за лицата по чл. 69" на държавното обществено осигуряване). Увеличение/намаление на активите на фонда през отчетната година по източници на средства.

4.2. Абсолютно и относително (процентно) разпределение на средствата от осигурителни вноски във фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване за отчетната година по видове осигурителни договори – договори с лични вноски, договори с осигурител, договори с друг осигурител.

4.3. Абсолютно и относително (процентно) разпределение на средствата от осигурителни вноски във фонда за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми за отчетната година по видове осигурителни вноски – от предприятия осигурители и от физически лица.

4.4. (Отм. – ДВ, бр. 41 от 2019 г.).

5. (Доп. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Структурен анализ и актюерска оценка на контингента от участници във фонда за допълнително пенсионно осигуряване.

5.1. (Изм. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Структурен анализ съгласно приложение № 11 на действителното състояние на контингента от осигурени лица по пол и възраст в сравнение с направените предположения в края на предходната отчетна година. Посочва се броят и относителното тегло на осигурените лица, прекратили участието си във фонда по причини: прехвърляне в други фондове за допълнително пенсионно осигуряване, промяна на осигуряването по чл. 4б или чл. 4в КСО, прехвърляне на средствата по чл. 69б, ал. 8 КСО, пенсиониране, разсрочено изплащане на средства по реда на чл. 167а КСО, смърт, еднократно или разсрочено изплащане на дължимите средства.

5.2. Структурен анализ съгласно приложение № 11 на контингента на новоосигурените лица по пол и възраст през отчетната година и сравнение с направените предположения в края на предходната отчетна година.

5.3. (Доп. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Структурен анализ на броя на новоосигурените лица, които са се прехвърлили от други фондове за допълнително пенсионно осигуряване през отчетната година и сравнение с броя на прекратилите участието си във фонда поради прехвърляне в други фондове за допълнително пенсионно осигуряване или поради прехвърляне на средствата си по чл. 69б, ал. 8 КСО, както и анализ на лицата, променили осигуряването си по реда на чл. 4б или чл. 4в КСО и възобновили осигуряването си по чл.

124а КСО.

5.4. (Доп. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Структурен анализ съгласно приложение № 12 на контингента на пенсионерите в професионален, доброволен и доброволен пенсионен фонд по професионални схеми по пол и възраст и по видове пенсии и на броя на новоотпуснатите през отчетната година пенсии в сравнение с направените предположения в края на предходната отчетна година. Посочва се броят и относителното тегло на пенсионерите по пол, прекратили участието си във фонда по видове причини: поради изтичане срока на пенсията или поради смърт.

5.5. Актюерска оценка на полово-възрастовия състав на участниците във фонда и прогнозен брой пенсионери за следващата година.

6. Актюерски анализ на инвестиционния риск и осигурителните рискове по предлагани пенсионни схеми и тяхното отражение върху осигурителните и пенсионните плащания през отчетната година.

6.1. На базата на извършен анализ се формира актюерска оценка на ефекта от реалното проявление на отделните рискове, както и отражението им върху осигурителните и пенсионните плащания.

6.2. Анализ на фактически извършените осигурителни и пенсионни плащания през отчетната година и сравнение със съответните данни съгласно направените в края на предходната отчетна година допускания.

6.3. Преценка за необходимост от промени в актюерските разчети и инвестиционната политика на съответния фонд, произтичащи от въздействието на инвестиционния риск и осигурителните рискове.

7. Анализ и оценка на актюерския баланс.

7.1. Актюерска оценка на задълженията на фонда към осигурените лица.

7.2. (Доп. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Актюерска оценка на задълженията на фонда към пенсионерите в професионален, доброволен и доброволен пенсионен фонд по професионални схеми по всеки вид пенсионна схема при отчитане и посочване на използваните сметни основи (биометрични таблици за смъртност и технически лихвен процент) и наличието на дефицит или излишък.

7.3. (Доп. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Актюерска оценка на изплатените пенсии и извършените актуализации от професионален, доброволен и доброволен пенсионен фонд по професионални схеми през отчетната година по месеци, съгласно приложение № 13.

7.4. (Изм. – ДВ, бр. 41 от 2019 г., бр. 60 от 2021 г.) Актюерска оценка на пенсионния резерв за фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и процеса на формирането им съобразно техния източник и сравнение с направените прогнози в предходния актюерски доклад. Посочване на формираните резерви за минимална доходност във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и в дружеството, на резерва по чл. 193а КСО, размерите на резервите и относителните им дялове към стойността на нетните активи на фонда.

7.5. (Доп. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Описание на актюерските допускания (демографските и икономическите предположения), използвани при пресмятане на настоящата стойност на задълженията към лицата с пожизнени пенсии във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. Актюерска оценка на чувствителността на актюерския баланс към промените в актюерските допускания.

8. Анализ и актюерска оценка на ликвидността на пенсионния фонд.

8.1. (Изм. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Анализ на състоянието на минималните ликвидни средства, като в табличен вид се посочват размерът и съставните им елементи. Съпоставка с текущите задължения на фонда и актюерска оценка на ликвидността на фонда за допълнително пенсионно осигуряване.

8.2. (Изм. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Оценка на недостига на ликвидни средства, ако има такъв, и препоръки за неговото преодоляване.

9. Прогноза за състоянието на фонда по осигурителни рискове и видове пенсионни схеми за следващата година.

9.1. Описание на актюерските допускания (демографските и икономическите предположения), приложени за разработване на прогнозата за следващата година, и тяхната обосновка. Посочват се измененията на някои от тях в сравнение с допусканията, извършени през предходни години, и причините за това.

9.2. Изготвената съгласно изискванията на т. 9.3 прогноза за отчетната година в предходния годишен актюерски доклад се сравнява с постигнатите резултати през отчетната година и се анализират причините за отклоненията от прогнозата.

9.3. В аналитичен разрез по осигурителни рискове се прави описание на прогнозата за следващата година по основни параметри – брой на участниците във фонда, в т. ч. осигурени лица и пенсионери по видове пенсионни схеми, новоосигурени лица, новоотпуснати пенсии, размер на нетната стойност на активите, постъпления от осигурителни вноски, доходи от инвестиции, размер на плащанията по видове плащания и пенсионни схеми.

10. Оценка на информационната база, използвана в актюерския доклад.

10.1. Източници на данни, използвани за актюерските допускания (демографските и икономическите предположения).

10.2. (Изм. – ДВ, бр. 41 от 2019 г., бр. 60 от 2021 г.) Формули, използвани за изчисляване на видовете пенсии и пенсионния резерв.

10.3. (Отм. – ДВ, бр. 41 от 2019 г.).

10.4. Оценка на възможността за грешки в използваната база данни.

10.5. Използван софтуер при изготвяне на актюерския доклад.

11. Заключение и препоръки относно финансовата стабилност на фонда.

Приложение № 5

към чл. 24, ал. 3

(Ново – ДВ, бр. 83 от 2018 г.,

в сила от 19.11.2018 г.,

изм. и доп., бр. 60 от 2021 г.)

Актюерски баланс			
на			
..... пенсионен фонд "....."			
към 31.12. .... г.			
Актив	Сума в левове	Пасив	Сума в левове

	отчетна година		отчетна година
I. Обща стойност на актива по счетоводен отчет от тях:		I. Задължения към лицата с отпуснати пенсии – общо, в т.ч.	
		1. Пенсии за старост – общо, в т.ч.	
		2. Пенсии за инвалидност – общо, в т.ч.	
		3. Наследствени пенсии – общо, в т.ч.	
		II. Задължения към осигурените лица – общо	
II. Дефицит/(Излишък)		III. Други задължения	
III. Общо (I ± II)		IV. Общо (I + II + III)	
<p><i>Забележки:</i></p> <p>1. (Нова – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Раздел I не се попълва за универсален пенсионен фонд.</p> <p>2. (Предишна т. 1, изм. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) В актюерския баланс се попълва информация</p>			

за всички видове изплащани пенсии, в т.ч. пожизнени и срочни.

3. (Предишна т. 2. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Оценката на задълженията се извършва за всяко осигурено лице *и* за всеки пенсионер *с* пожизнена или срочна пенсия поотделно, след което се обобщава.

4. (Предишна т. 3 – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Посочените задължения в графата "Други задължения" се посочват общо *и* поотделно.

5. (Предишна т. 4 – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) За фондовете, които продължават да изплащат пенсии по реда на § 114, ал. 2 от преходните *и* заключителните разпоредби на Закона за изменение *и* допълнение на Кодекса за задължително обществено осигуряване (ДВ, бр. 67 от 2003 г.), се посочват задълженията към лицата *с* отпуснати пенсии на отделен ред за всеки вид осигурителен случай.

6. (Предишна т. 5 – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Актюерският баланс се подписва от отговорния актюер *и* управляващите *и* представляващите пенсионноосигурителното дружество, като се посочва датата на изготвянето.

Изготвил:	Представяващи:	.....	.....
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Приложение № 6

към чл. 24, ал. 3
(Ново – ДВ, бр. 83 от 2018 г.,
в сила от 19.11.2018 г.,
доп., бр. 60 от 2021 г.)

Брой на участниците във фонда за допълнително пенсионно осигуряване			
№	Показатели	към 31.12. .... г. (отчетна година)	към 31.12. .... г. (следваща година)
.	Брой на участниците във фонда, в т.ч.:		
.1.	осигурени лица		
.2.	пенсионери		
.	Новоосигурени лица		

	Постъпления от осигурителни вноски (в хил. лв.)		
	(Нов – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Постъпили средства от Държавния фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система (в хил. лв.)		
	(Нов – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Прехвърлени средства от резерва по чл. 193а КСО (в хил. лв.)		
	(Предишен ред 4 – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Нови пенсионери		
	(Предишен ред 5 – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Новоотпуснати пенсии (в хил. лв.)		
	(Предишен ред 6 – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Суми за пенсии (в хил. лв.)		
	(Предишен ред 7 – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Отпуснати пенсии на наследници (в хил. лв.)		
0.	(Предишен ред 8 – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Еднократно и разсрочено изплатени суми (в хил. лв.)		
1.	(Нов – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Прехвърлени средства във фон-да за изплащане на пожизнени пенсии (в хил. лв.)		
2.	(Нов – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Прехвърлени средства във фон-да за разсрочени плащания (в хил. лв.)		
3.	(Предишен ред 9, изм. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Прехвърлени средства в друг фонд за допълнително пенсионно осигуряване (в хил. лв.)		
4.	(Предишен ред 10, изм. – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Прехвърлени средства от друг фонд за допълнително пенсионно осигуряване (в хил. лв.)		

5.	(Нов – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Прехвърлени средства в Държавния фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система (в хил. лв.)		
6.	(Нов – ДВ, бр. 60 от 2021 г.) Прехвърлени средства във фонд „Пенсии“ и фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ на държавното обществено осигуряване (в хил. лв.)		

Приложение № 7

към чл. 24, ал. 3
(Ново – ДВ, бр. 83 от 2018 г.,
в сила от 19.11.2018 г.)

Нетна стойност на активите и доход от инвестиции			
№	Показатели (в хил. лв.)	към 31.12. .... г. (отчетна година)	
.	Нетна стойност на активите		
.	Доход от инвестиции		

Приложение № 8

						последни пенсии*	пенсии	вследствие н актуализаци
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								

*Забележка. Включително изплатения остатък от партидите на лицата с изтекъл срок на пенсията.

Забележка: Приложението се попълва за професионален, доброволен и доброволен ф професионални схеми.

Приложение № 14

към чл. 24, ал. 6
(Ново – ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

**Съдържание на годишния актюерски доклад по чл. 123, ал. 1, т. 5 КСО
на фонд за изплащане на пожизнени пенсии**

1. Наименование на пенсионноосигурителното дружество, наименование на фонда за изплащане на пожизнени пенсии, дата, към която е изготвен актюерският доклад, трите имена и подпис на отговорния актюер, трите имена и подписи на управляващите и представляващите дружеството.

2. Кратко описание на пенсионните схеми и описание на използваната методология и допусканията за създаване на актюерския модел.

3. Описание на икономическите, демографските и политическите характеристики на

средата, в която фондът осъществява дейност.

4. Актюерски анализ на структурата на активите на фонда.

4.1. Анализ на постъпленията във фонда през отчетната година по източници на средства – прехвърлени средства от универсалния пенсионен фонд за изплащане на пожизнени пенсии и среден размер на едно лице, прехвърлени средства от универсалния пенсионен фонд на починали осигурени лица без наследници, прехвърлени средства от универсалния пенсионен фонд за преизчисляване на пенсиите по реда на чл. 169г, ал. 2 КСО, прехвърлени средства от фонд за разсрочено изплащане на починали лица без наследници, прехвърлени средства от пенсионноосигурителното дружество за допълване на недостиг (поотделно от резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии и от собствени средства).

4.2. Оценка на матуриретната структура на активите на фонда и сравнение с предходния отчетен период.

4.3. Анализ на дохода от инвестиране на активите на фонда и разходите за тяхното придобиване и продажба.

4.4. Анализ на разходите за изплащане на пожизнени пенсии и средства на наследници на пенсионери.

4.5. Размер на начислената такса за пенсионноосигурителното дружество по чл. 201, ал. 1, т. 3 КСО

5. Структурен анализ на пенсионерите във фонда за изплащане на пожизнени пенсии, който включва най-малко следната информация:

5.1. Структурен анализ съгласно приложение № 16 на пенсионерите с новоотпуснати пенсии по пол и възраст през отчетната година и сравнение с направените предположения в края на предходната отчетна година. Анализ на ефективната пенсионна възраст и сравнение със законоустановената.

5.2. Структурен анализ съгласно приложение № 17 на пенсионерите по пол и възраст и по видове пенсии към края на отчетната година, и сравнение с направените предположения в края на предходната отчетна година. Посочва се броят, половата и възрастовата структура на починалите пенсионери.

5.3. Актюерска оценка на полово-възрастовия състав и средната възраст на пенсионерите във фонда и прогнозен брой пенсионери за следващата година.

6. Актюерски анализ на инвестиционния и биометричния риск и тяхното отражение върху пенсионните плащания през отчетната година.

6.1. Описание на методите за оценка, използвани за определяне на финансовото състояние на фонда за изплащане на пенсиите за целите на платежоспособността.

6.2. Актюерска оценка на ефекта от реалното проявление на рисковете, както и отражението им върху пенсионните плащания.

6.3. Анализ на фактически извършените пенсионни плащания през отчетната година и сравнение със съответните данни съгласно направените в края на предходната отчетна година допускания. Анализ на средните плащания и на средната настояща стойност на задълженията по видове пенсионни продукти. Анализ на броя пенсионери с гарантиран размер на плащанията и на средномесечния им размер.

6.4. Описание на подхода, използван за определяне на технически лихвен процент. Сравнение с реализираната възвръщаемост на активите на фонда и анализ на чувствителността при неблагоприятни отклонения. Прогноза за възвръщаемостта на всеки клас активи и взаимовръзка с одобрения технически лихвен процент.

6.5. Анализ на биометричния риск и проявлението му спрямо таблиците за смъртност,

актуални към подписването на съответните пенсионни договори.

6.6. Преценка за необходимост от промени в актюерските разчети и в политиката по инвестиране на средствата на фонда, произтичащи от въздействието на инвестиционния и биометричния риск.

6.7. Анализ на извършените актуализации и преизчислявания на плащанията.

6.8. Анализ на записите през отчетната година и салдата към 31 декември по аналитичната сметка по чл. 192а, ал. 11 КСО и по сметката по чл. 6, ал. 3 от Наредба № 70 от 29.06.2021 г. за изискванията към фондовете за извършване на плащания (ДВ, бр. 60 от 2021 г.) (Наредба № 70).

7. Анализ и оценка на актюерския баланс.

7.1. Актюерска оценка на задълженията към пенсионерите и техните наследници по видове пенсионни плащания при отчитане на използваните сметни основи (таблици за смъртност и технически лихвен процент) и наличието на дефицит или излишък.

7.2. Съпоставка на размера на активите на фонда с размера на задълженията към пенсионерите и техните наследници. Анализ на динамиката на прехвърлените средства към резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии по реда на чл. 192а, ал. 15, т. 1 и ал. 17 КСО.

7.3. Актюерска оценка на размера на резерва за гарантиране на изплащането на пожизнени пенсии.

7.4. Актюерска оценка на чувствителността на актюерския баланс при промяна на техническия лихвен процент.

7.5. Анализ на финансовото състояние на фонда за изплащане на пенсии и на размера на граница на платежоспособност.

8. Анализ и актюерска оценка на ликвидността на фонда.

8.1. Анализ на състоянието на минималните ликвидни средства, като в табличен вид се посочват размерът и съставните им елементи. Съпоставка с текущите задължения на фонда и актюерска оценка на ликвидността на фонда съгласно нормативните изисквания.

8.2. Оценка на недостига на ликвидни средства, ако има такъв, и препоръки за неговото преодоляване.

9. Прогноза за състоянието на фонда по видове пенсионни плащания за следващата година.

9.1. Описание на демографските и икономическите допускания, приложени за разработване на прогнозата за следващата година, и тяхната обосновка.

9.2. Изготвената съгласно изискванията на т. 9.3 прогноза за отчетната година в предходния годишен актюерски доклад се сравнява с постигнатите резултати през отчетната година и се анализират причините за отклоненията от прогнозата.

9.3. В аналитичен разрез се прави описание на прогнозата за следващата година по основни параметри – брой пенсионери във фонда, в т. ч. по видове пенсионни плащания, лица с новоотпуснати пенсии, размер на нетната стойност на активите, постъпления във фонда по източници, доход от инвестиции, среден размер на плащанията по видове плащания.

10. Оценка на информационната база, използвана в актюерския доклад.

10.1. Източници на данни, използвани за допусканията в актюерския доклад.

10.2. Оценка на възможността за грешки в използваната база данни.

10.3. Използван софтуер при изготвяне на актюерския доклад.

11. Заключение и препоръки относно финансовата стабилност на фонда.

Приложение № 15

към чл. 24, ал. 7

(Ново - ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

Актьорски баланс
на
.....
(фонд за изплащане на пожизнени пенсии)
към 31.12. .... г.

Актив	Сума в левове	Пасив	Сума в левове
I. Обща стойност на активите		I. Задължения към лицата с отпуснати пенсии – общо, в т.ч.	
1. Дялови		с пожизнена пенсия без допълнителни условия	
2. Дългови		с пожизнена пенсия с период на гарантирано плащане	
- с матуритет до 1 година		с пожизнена пенсия, включваща разсрочено изплащане	
- с матуритет от 1 до 5 години			
- с матуритет над 5 години		II. Задължения към наследници	
3. Хеджиращи инструменти			
4. Влогове и парични средства		III. Задължения, различни от посочените в раздели I и II	
II. Недостиг/(Излишък) по счетоводен баланс			
III. Общо (I + II)		IV. Общо (I + II + III)	
Активи за финансиране на аналитичната сметка и недостига по раздел II			
1. Излишък по раздел II		1. Салдо на аналитичната сметка по чл. 192а, ал. 11 КСО	
2. Средства от резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии		2. Недостиг по раздел II	
3. Собствени средства			

Забележки:

1. Оценката на задълженията се извършва за всяко лице поотделно, след което се обобщава.
2. При необходимост може да се добавят редове.
3. Актьорският баланс се подписва от отговорния актьор и управляващите и представляващите пенсионноосигурителното дружество, като се посочва датата на изготвянето.

Изготвил:	Представяващи:		
.....	.....	.....	.....
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

(Ново – ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

Разпределение на новите пенсионери по пол и възраст
на

.....
(фонд за изплащане на пожизнени пенсии)
към .....

Раздел I. Разпределение на лицата по пол и възраст

Пол	Общо	до 64 г.	65-70 г.	71-75 г.	76-80 г.	над 80 г.	Средна възраст
Отчетна година							
Мъже							
Жени							
Всичко							
Прогноза за следващата година							
Мъже							
Жени							
Всичко							

Раздел II. Среден размер на постъпленията от УПФ за лицата

(лв.)

Пол	Общо	до 64 г.	65-70 г.	71-75 г.	76-80 г.	над 80 г.
Отчетна година						
Мъже						
Жени						
Всичко						
Прогноза за следващата година						
Мъже						
Жени						
Всичко						

Изготвил:	Представяващи:	.....	.....
.....			
(.....)		(.....)	(.....)

Приложение № 17

към чл. 24, ал. 7

(Ново – ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

Раздел II. Разпределение на починалите пенсионери по пол и възраст

Пол	Общо	до 64 г.	65-70 г.	71-75 г.	76-80 г.	81-85 г.	86-90 г.	91-95 г.	96-100 г.	над 100 г.	Средна възраст
Мъже											
Жени											
Всичко											

Изготвил:	Представяващи:	.....	.....
(.....)		(.....)	(.....)

Приложение № 18

към чл. 24, ал. 7

(Ново - ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

Изплатени пенсии и извършени актуализации по месеци
на

.....
(фонд за изплащане на пожизнени пенсии)

Месеци	Изплатени пенсии – общо		Сключени пенсионни договори през месеца	Прекратени пенсии	Брой преизчисле- ни пенсии	Брой актуализирани пенсии	Размер на дохода, с който актуализирани пенсии
	брой	средства в левове					
м. 1							
м. 2							
м. 3							
м. 4							
м. 5							
м. 6							
м. 7							
м. 8							
м. 9							
м. 10							
м. 11							
м. 12							
Общо							
Изготвил:			Представяващи:			.....	
(.....)						(.....)	

Приложение № 19

към чл. 24, ал. 7

(Ново – ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

Прогноза за развитието на фонда за изплащане на пожизнени пенсии
на

.....
(фонд за изплащане на пожизнени пенсии)

№	Показатели	към 31.12. .... г. (отчетна година)	към 31.12. .... г. (следваща година прогноза)
1.	Брой на пенсионерите		
2.	Нови пенсионери		
3.	Прехвърлени средства от УПФ (в хил. лв.)		
4.	Изплатени пенсии (в хил. лв.)		
5.	Среден размер на месечните плащания		
	с пожизнена пенсия без допълнителни условия		
	с пожизнена пенсия с период на гарантирано изплащане		
	с пожизнена пенсия, включваща разсрочено изплащане		
6.	Среден размер на настоящата стойност на задълженията към пенсионери общо, в т.ч.:		
	с пожизнена пенсия без допълнителни условия		
	с пожизнена пенсия с период на гарантирано изплащане		
	с пожизнена пенсия, включваща разсрочено изплащане		
7.	Брой на пенсионерите с гарантиран размер на пенсиите по чл. 169, ал. 4 КСО		
8.	Среден размер на пенсиите с гарантиран размер по чл. 169, ал. 4 КСО		
9.	Задължения към наследници (в хил. лв.)		
10.	Прехвърлени средства към резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии		
11.	Прехвърлени средства за допълване на недостиг		
12.	Доход от инвестиране на средствата		

Изготвил:

Представяващи:

.....

.....

(.....)

(.....) (.....)

Приложение № 20

към чл. 24, ал. 8

(Ново - ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

**Съдържание на годишния актюерски доклад по
чл. 123, ал. 1, т. 5 КСО на фонд за разсрочени плащания**

1. Наименование на пенсионноосигурителното дружество, наименование на фонда за разсрочени плащания, дата, към която е изготвен актюерският доклад, трите имена и подпис на отговорния актюер, трите имена и подписи на управляващите и представляващите дружеството.

2. Описание на икономическите, демографските и политическите характеристики на средата, в която фондът осъществява дейност.

3. Актюерски анализ на структурата на активите на фонда.

3.1. Анализ на постъпленията във фонда през отчетната година по източници на средства – прехвърлени средства от универсалния пенсионен фонд за извършване на разсрочени плащания и среден размер на едно лице, прехвърлени средства от универсалния пенсионен фонд за преизчисляване на плащанията по реда на чл. 169г, ал. 2 КСО, прехвърлени средства от пенсионноосигурителното дружество за допълване на недостиг (поотделно от резерва за гарантиране brutните вноски и от собствени средства).

3.2. Оценка на матуриретната структура на активите на фонда и сравнение с предходния отчетен период.

3.3. Анализ на дохода от инвестиране на активите на фонда и разходите за тяхното придобиване и продажба.

3.4. Анализ на разходите за извършване на разсрочени плащания и плащания на наследници.

3.5. Размер на начислената такса за пенсионноосигурителното дружество по чл. 201, ал. 1, т. 3 КСО.

4. Структурен анализ на лицата с разсрочени плащания във фонда, който включва най-малко следната информация:

4.1. Структурен анализ съгласно приложение № 22 на лицата с новоотпуснати плащания по пол и възраст през отчетната година и сравнение с направените предположения в края на предходната отчетна година.

4.2. Структурен анализ съгласно приложение № 23 на лицата с разсрочени плащания по пол и възраст към края на отчетната година и сравнение с направените предположения в края на предходната отчетна година. Посочва се броят лицата, прекратили участието си във фонда по причини – изтичане на срока на плащането или смърт.

4.3. Прогнозен брой на лицата във фонда за следващата година.

5. Актюерски анализ на инвестиционния риск и отражението му върху плащанията през отчетната година.

5.1. Описание на методите за оценка, използвани за определяне на финансовото състояние на фонда за разсрочени плащания за целите платежоспособността.

5.2. Анализ на фактически извършените плащания през отчетната година и сравнение със съответните данни съгласно направените в края на предходната отчетна година допускания.

5.3. Преценка за необходимост от промени в политиката по инвестиране на средствата на фонда, произтичащи от въздействието на инвестиционния риск.

5.4. Анализ на извършените актуализации и преизчислявания на плащанията.

5.5. Анализ на записите през отчетната година и салдата към 31 декември по аналитичната сметка по чл. 192б, ал. 3, т. 2 КСО и по сметката по чл. 11, ал. 3 от Наредба №

70.

6. Анализ и оценка на актюерския баланс.

6.1. Актюерска оценка на задълженията към лицата с разсрочени плащания и техните наследници и наличието на дефицит или излишък.

6.2. Съпоставка на размера на активите на фонда с размера на задълженията към лицата с разсрочени плащания и техните наследници. Анализ на динамиката на прехвърлените средства към резерва за гарантиране на brutния размер на вноските по реда на чл. 192б, ал. 6, т. 1 и ал. 8 КСО и на прехвърлените средства към фонда за изплащане на пожизнени пенсии и към резерва за гарантиране изплащането на пожизнени пенсии на лица без наследници по реда на чл. 170, ал. 9, т. 3 КСО.

6.3. Анализ на финансовото състояние на фонда за разсрочени плащания и на размера на граница на платежоспособност.

6.4. Актюерска оценка на размера на резерва по чл. 193а КСО.

7. Анализ и актюерска оценка на ликвидността на фонда.

7.1. Анализ на състоянието на минималните ликвидни средства, като в табличен вид се посочват размерът и съставните им елементи. Съпоставка с текущите задължения на фонда и актюерска оценка на ликвидността на фонда съгласно нормативните изисквания.

7.2. Оценка на недостига на ликвидни средства, ако има такъв, и препоръки за неговото преодоляване.

8. Прогноза за състоянието на фонда за следващата година.

8.1. Изготвената съгласно изискванията на т. 8.2 прогноза за отчетната година в предходния годишен актюерски доклад се сравнява с постигнатите резултати през отчетната година и се анализират причините за отклоненията от прогнозата.

8.2. В аналитичен разрез се прави описание на прогнозата за следващата година по основни параметри – брой лица с разсрочени плащания, лица с новоотпуснати плащания, размер на нетната стойност на активите, постъпления във фонда по източници, доход от инвестиции, среден размер на плащанията.

9. Оценка на информационната база, използвана в актюерския доклад.

9.1. Източници на данни, използвани за допусканията в актюерския доклад.

9.2. Оценка на възможността за грешки в използваната база данни.

9.3. Използван софтуер при изготвяне на актюерския доклад.

10. Заключение и препоръки относно финансовата стабилност на фонда.

Приложение № 21

към чл. 24, ал. 9

(Ново – ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

Актюерски баланс
на
.....
(фонд за разсрочени плащания)

към 31.12. .... г.

Актив	Сума в левове	Пасив	Сума в левове
I. Обща стойност на активите		I. Задължения към лицата с разсрочени плащания – общо, в т.ч.	
1. Дялови		с остатъчен период до 1 година	
2. Дългови		с остатъчен период от 1 до 3 години	
- с матуритет до 1 година		с остатъчен период над 3 години	
- с матуритет от 1 до 3 години			
- с матуритет над 3 години		II. Задължения към наследници	
3. Хеджиращи инструменти			
4. Влогове и парични средства		III. Задължения, различни от посочените в раздели I и II	
II. Недостиг/(Излишък) по счетоводен баланс			
III. Общо (I + II)		IV. Общо (I + II)	
Активи за финансиране на аналитичната сметка и недостига по раздел II			
1. Излишък по раздел II		1. Салдо на аналитичната сметка по чл. 192б, ал.3, т. 2 КСО	
2. Средства от резерва за гарантиране на brutния размер на вноските		2. Недостиг по раздел II	
3. Собствени средства			

Забележки:

1. Оценката на задълженията се извършва за всяко лице поотделно, след което се обобщава.
2. При необходимост може да се добавят редове.
3. Актюерският баланс се подписва от отговорния актюер и управляващите и представляващите пенсионноосигурителното дружество, като се посочва датата на изготвянето.

Изготвил:	Представяващи:		
.....	.....	.....	.....
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Приложение № 22

към чл. 24, ал. 9
(Ново – ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

**Разпределение на лицата с новоотпуснати разсрочени плащания по пол и
възраст**

на
.....
(фонд за разсрочени плащания)
към .....

Раздел I. Разпределение на лицата по пол и възраст

Пол	Общо	до 64 г.	65-70 г.	71-75 г.	76-80 г.	над 80 г.	Средна възраст
Отчетна година							
Мъже							
Жени							
Всичко							
Прогноза за следващата година							
Мъже							
Жени							
Всичко							

**Раздел II. Среден размер на постъпленията от УПФ за лицата
(лв.)**

Пол	Общо	до 64 г.	65-70 г.	71-75 г.	76-80 г.	над 80 г.
Отчетна година						
Мъже						
Жени						
Всичко						
Прогноза за следващата година						
Мъже						
Жени						
Всичко						

Изготвил:	Представяващи:	.....	.....
(.....)		(.....)	(.....)

Приложение № 23
към чл. 24, ал. 9
(Ново - ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

Раздел II. Разпределение на починалите лица по пол и възраст

Пол	Общо	до 64 г.	65-70 г.	71-75 г.	76-80 г.	81-85 г.	86-90 г.	91-95 г.	96-100 г.	над 100 г.	Средна възраст
Мъже											
Жени											
Всичко											

Изготвил:	<i>Представяващи:</i>	.....	.....
(.....)		(.....)	(.....)

Приложение № 24
 КЪМ ЧЛ. 24, ал. 9
 (Ново - ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

Изплатени разсрочени плащания и извършени актуализации по месеци на

.....
 (фонд за разсрочени плащания)

Месеци	Разсрочени плащания		Сключени договори за разсрочено плащане през месеца	Прекратени разсрочени плащания	Брой преизчислени разсрочени плащания	Брой актуализирани разсрочени плащания	Размер на доход с който са актуализирани разсрочените плащания
	брой	средства в левове					
м. 1							
м. 2							
м. 3							
м. 4							
м. 5							
м. 6							
м. 7							
м. 8							
м. 9							
м. 10							
м. 11							
м. 12							
Общо							

Изготвил:	<i>Представяващи:</i>	.....	
(.....)		(.....)	

Приложение № 25
 КЪМ ЧЛ. 24, ал. 9
 (Ново - ДВ, бр. 60 от 2021 г.)

Прогноза за развитието на фонда за разсрочени плащания
на

.....
(фонд за разсрочени плащания)

№	Показатели	към 31.12. .... г. (отчетна година)	към 31.12. .... г. (следваща година прогноза)
1.	Брой на лицата с разсрочени плащания		
2.	Нови членове		
3.	Прехвърлени средства от УПФ (в хил. лв.)		
4.	Изплатени суми за разсрочени плащания (в хил. лв.)		
5.	Среден размер на месечните плащания		
	с остатъчен период до 1 година		
	с остатъчен период от 1 до 3 години		
	с остатъчен период над 3 години		
6.	Среден размер на салдата по аналитичните сметки по чл. 192б, ал. 3, т. 1 КСО		
	с остатъчен период до 1 година		
	с остатъчен период от 1 до 3 години		
	с остатъчен период над 3 години		
7.	Задължения към наследници (в хил. лв.)		
8.	Прехвърлени средства към фонда за изплащане на пожизнени пенсии		
9.	Прехвърлени средства за допълване на недостиг		
10.	Доход от инвестиране на средствата		

Изготвил:	Представяващи:	.....	.....
(.....)	(.....)	(.....)	(.....)